

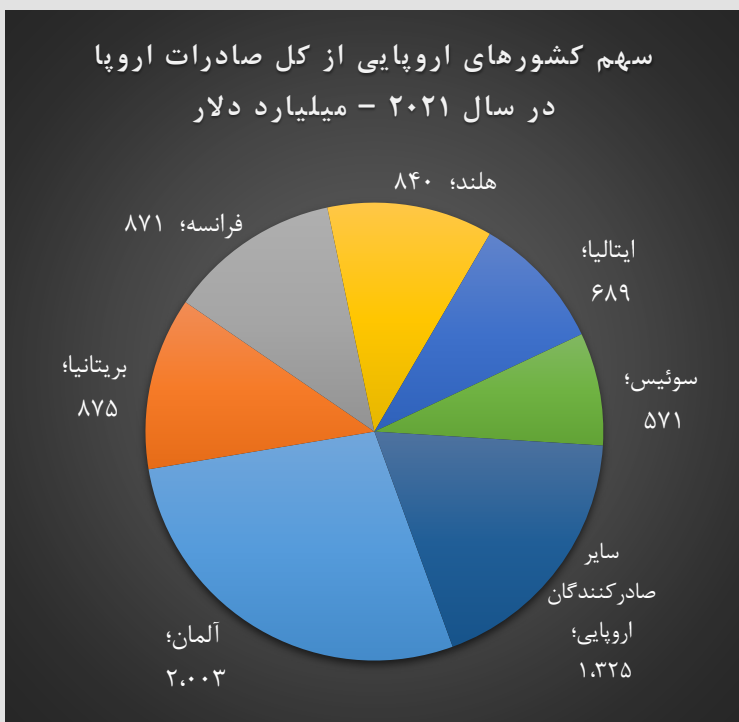
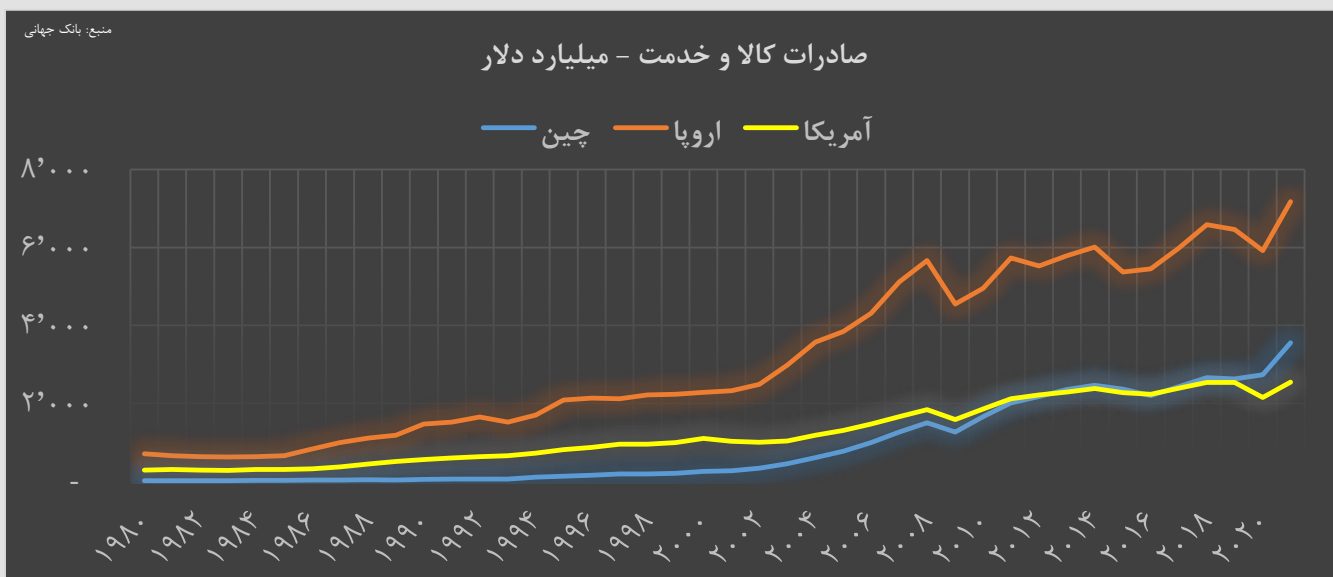
گزارش تحلیلی تیر ماه ۱۴۰۲

صادرکنندگان و واردکنندگان عمده جهان

- بازارهای هدف عمده در جهان کدامند و سهم آنها طی زمان چگونه تغییر کرده است؟
- صادرکنندگان عمده جهان کدامند؟
- سهم هر منطقه از کل تجارت جهان چقدر است؟
- سهم ایران از صادرات جهان چقدر است و طی زمان چه تغییراتی داشته است؟

تغییر مبادی عمده صادرات جهان

طی چند دهه اخیر تحولات عمده‌ای در مبادی صادراتی جهان شکل گرفته است. به طور مشخص چین که در ابتدای دهه ۱۹۸۰ صادراتی اندک در حد ۱۱ میلیارد دلار داشت، با رشدی شتابان به صادراتی بالغ بر ۳۵۰۰ میلیارد دلار در سال‌های اخیر رسیده است. در مقابل، اقتصاد آمریکا که طی چندین دهه بیشترین صادرات جهان، حتی در برخی مقاطع بالغ بر ۱۴ درصد سهم صادرات جهان را در اختیار داشت، اکنون به جایگاه دوم تنزل یافته و سهم آن از صادرات جهان به ۹ درصد کاهش یافته است. در حال حاضر، کشورهای چین، آمریکا، آلمان، ژاپن، بریتانیا و فرانسه، به ترتیب بزرگترین صادرکنندگان جهان محسوب می‌شوند.

با وجود افزایش تدریجی سهم رقابتی آسیایی در صادرات جهان، همچنان اروپا در مجموع یک قطب صادراتی عمده در جهان محسوب می‌شود.

صادرات کشورهای اروپایی در سال ۲۰۲۱ بالغ بر ۷۱۷۵ میلیارد دلار بود که از آن میزان بیشترین سهم به ترتیب مربوط به آلمان، بریتانیا، فرانسه، هلند، ایتالیا و سوئیس بود. در سال ۲۰۲۱ حدود ۸۲ درصد صادرات اروپا توسط شش کشور مذکور انجام شده است.

عملکرد صادرات کشورهای منطقه

بر اساس آمار بانک جهانی، در منطقه غرب آسیا و شمال آفریقا، به ترتیب سه کشور امارات، عربستان و ترکیه بیشترین صادرات کالا و خدمت را دارند. صادرات سه کشور امارات، عربستان و ترکیه در سال ۲۰۲۱ به ترتیب برابر با ۲۹۶، ۲۹۰ و ۲۸۹ میلیارد دلار بوده است. بعد از آن، به ترتیب کشورهای قطر، ایران، عراق، مصر و پاکستان بیشترین مقدار صادرات را دارند.

نکته حائز اهمیت آن است که تا یک دهه قبل، ایران چهارمین صادرکننده منطقه بود. طی یک دهه گذشته، با وجود آنکه صادرات غیرنفتی ایران افزایش قابل توجهی یافته است، در اثر کاهش صادرات نفت خام، ایران در جایگاه پنجمین صادرکننده منطقه قرار گرفته است و فاصله حجم کل صادرات آن با صادرات کشورهای نخست، در مقایسه با گذشته، بیشتر شده است.

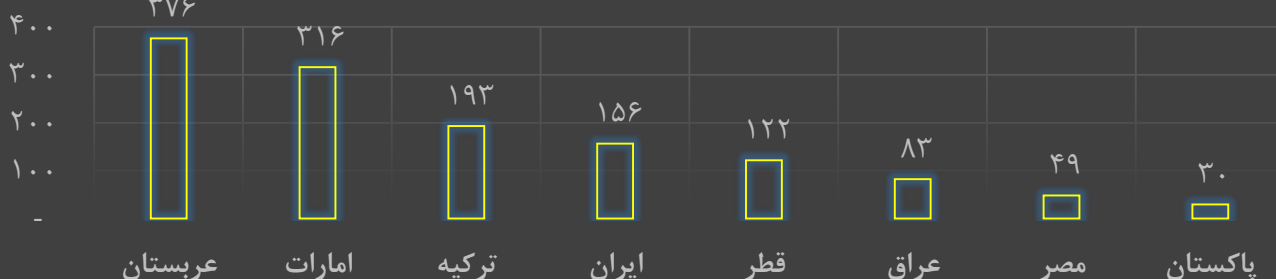
صادرات کالا و خدمت کشورهای منطقه - میلیارد دلار

منبع: بانک جهانی

سال ۲۰۰۱

سال ۲۰۱۱

سال ۲۰۲۱

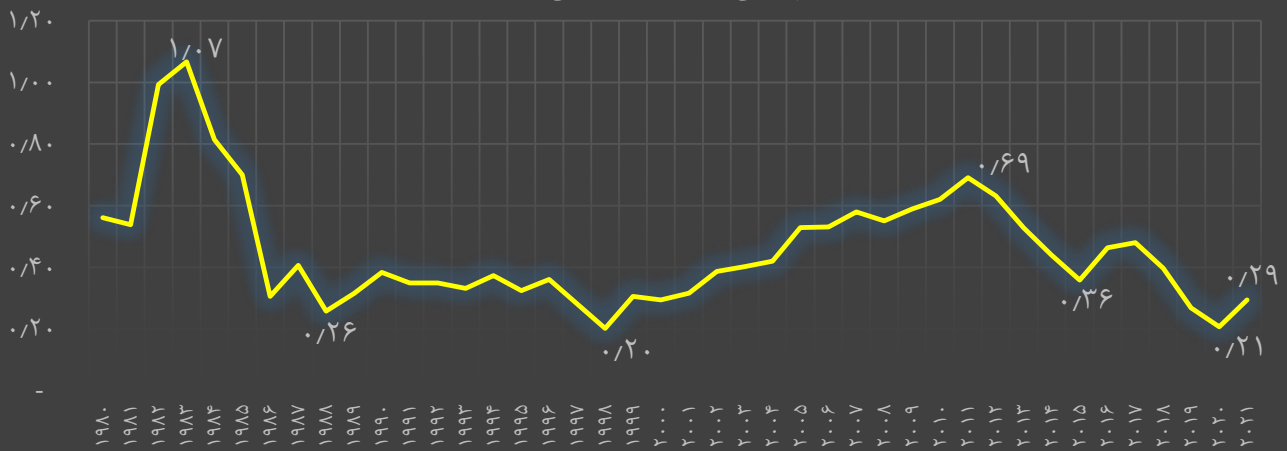

سهم صادرات ایران از کل صادرات جهان

سهم ایران از صادرات جهان، در اوایل دهه ۱۹۸۰ در اثر جهش قیمت‌های جهانی نفت و افزایش شدید ارزش صادرات نفتی ایران، به بالاترین میزان تاریخی خود رسید و پس از آن کاهش یافت. سهم صادرات ایران، طی دوره ۱۹۹۸ تا ۲۰۱۱ مستمراً افزایش یافت و از ۰/۲ درصد به ۰/۶۹ درصد رسید. از سال ۲۰۱۱ و با تشدید تحریم‌های نفتی، سهم ایران از کل صادرات جهان به سرعت کاهش یافت و به ۰/۳۶ درصد در سال ۲۰۱۵ رسید. پس از توافق هسته‌ای و از سرگیری صادرات نفت ایران، مجدداً سهم ایران از صادرات جهان افزایش یافت و به ۰/۴۸ درصد در سال ۲۰۱۷ رسید. از سال ۲۰۱۸ و بازگشت مجدد تحریم‌های خارجی، سهم صادرات ایران کاهش یافت و به ۰/۲۱ درصد در سال ۲۰۲۰ رسید. از سال ۲۰۲۱ و با افزایش صادرات غیرنفتی ایران، سهم صادرات ایران افزایش نسبی یافته و به ۰/۲۹ درصد رسیده است.

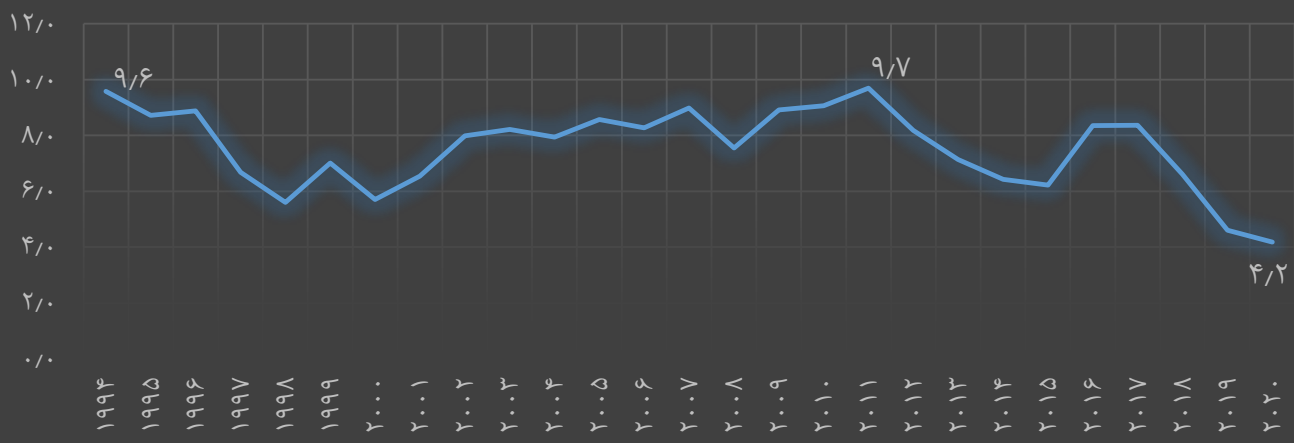
منبع: بانک جهانی

سهم ایران از صادرات جهان - درصد

سهم صادرات کالا و خدمات ایران از کل صادرات منطقه MENA تا پیش از سال ۲۰۱۱ روند نسبتاً ثابتی داشت ولی از سال ۲۰۱۲ روندی نزولی داشته است.

سهم ایران از صادرات منطقه MENA - درصد

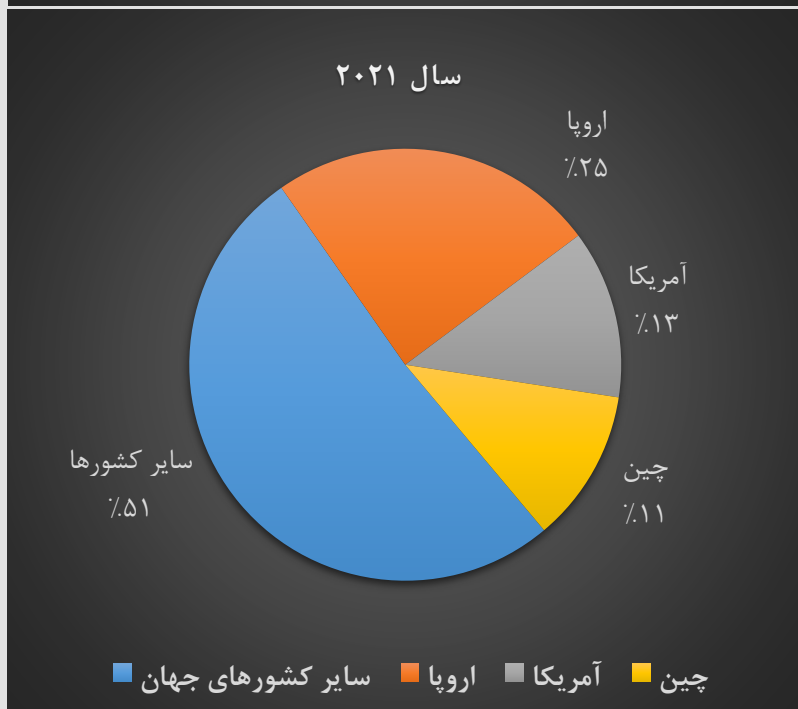
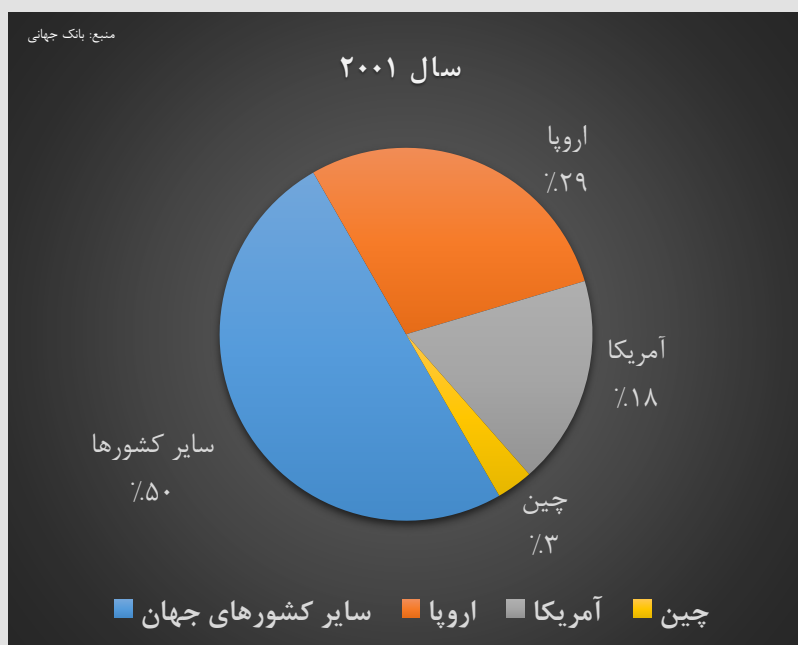
واردکنندگان عمده جهان

بر اساس آمار بانک جهانی، در سال ۲۰۲۱، به ترتیب کشورهای آمریکا، چین، آلمان، ژاپن، فرانسه، بریتانیا و هند، بزرگترین بازارهای هدف و بزرگترین واردکنندگان کالا و خدمت بین کل کشورهای جهان بودند.

در مجموع، سهم آمریکا و اروپا از واردات جهان طی دو دهه گذشته کاهش یافته است. سهم آمریکا از کل واردات جهان در سال ۲۰۰۱ برابر با ۱۸ درصد بود که در سال ۲۰۲۱ به ۱۳ درصد کاهش یافت.

سهم بازارهای اروپایی نیز از کل واردات جهان، در سال ۲۰۰۱ برابر با ۲۹ درصد بود که در سال ۲۰۲۱ به ۲۵ درصد

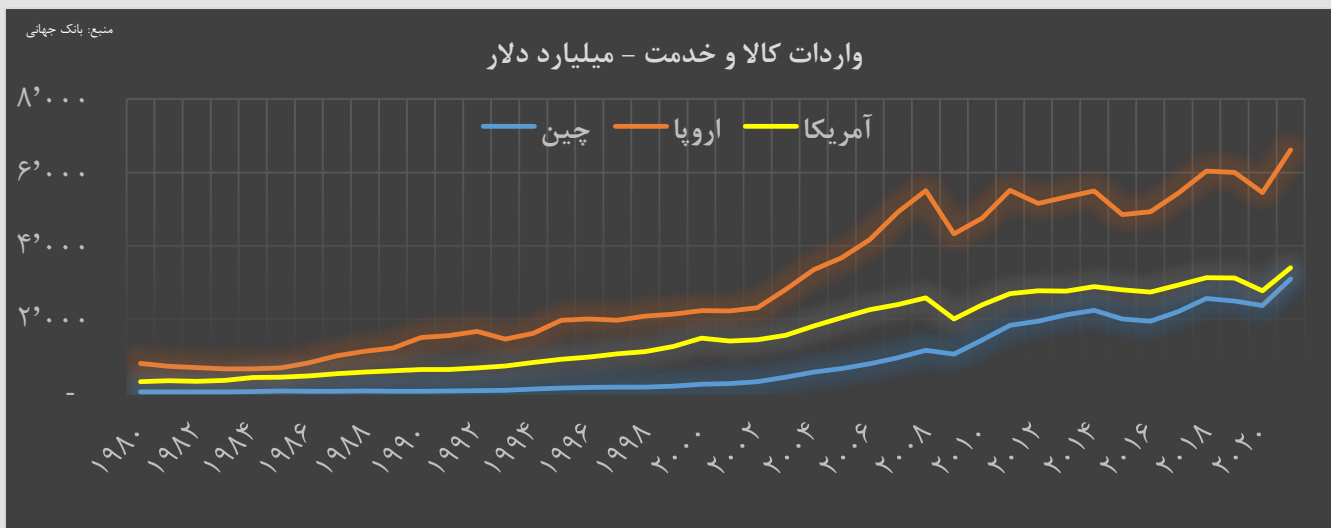
سهم کشورها از کل واردات کالا و خدمت در جهان - درصد

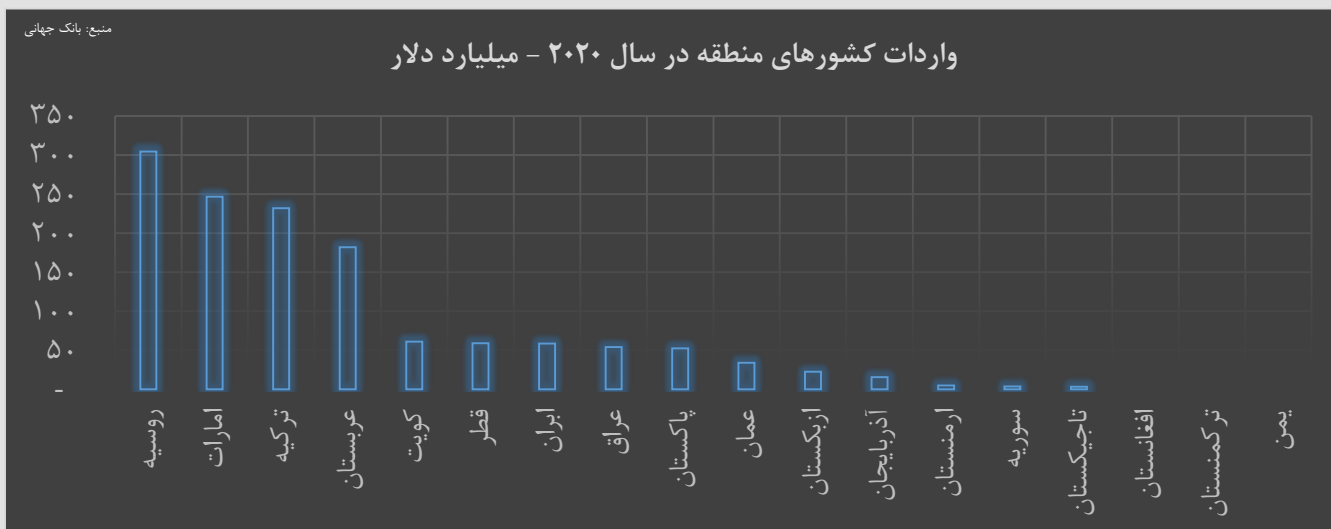
کاهش یافت. در مقابل، سهم چین از کل واردات جهان از سهم ۳ درصدی در سال ۲۰۰۱ به ۱۱ درصد در سال ۲۰۲۱ افزایش یافته است و در سال‌های اخیر به عنوان یکی از بازارهای هدف عمده در جهان مطرح شده است.

به لحاظ تقسیم‌بندی منطقه‌ای و بر اساس عملکرد واردات کشورها در سال ۲۰۲۱، سهم شرق آسیا و اقیانوسیه از کل واردات جهان ۳۰.۳ درصد، قاره اروپا ۲۴.۵ درصد، آمریکای شمالی ۱۴.۹ درصد، آمریکای لاتین و حوزه کارائیب ۵.۷ درصد، غرب آسیا و شمال آفریقا ۴.۶ درصد، جنوب آسیا ۳.۵ درصد، جنوب صحرائی آفریقا ۱.۷ درصد، شرق و جنوب آفریقا ۱ درصد، غرب و مرکز آفریقا ۰.۷ درصد است.

از منظری دیگر، کشورهای عضو OECD از کل واردات جهان سهمی برابر با ۶۱ درصد دارند. البته لازم به ذکر است سهم کشورهای OECD از کل واردات جهان در دهه ۱۹۸۰ بیش از ۷۰ درصد بود.

در منطقه غرب آسیا، شمال آفریقا و منطقه قفقاز، چهار کشور روسیه، امارات، ترکیه و عربستان به ترتیب بزرگترین بازارهای هدف واردات هستند. البته لازم به ذکر است که برخی از این واردات با هدف صادرات مجدد انجام می‌شود. سایر کشورها شامل کویت، قطر، ایران، عراق، پاکستان، عمان، ازبکستان و آذربایجان به ترتیب بیشترین واردات را دارند. سایر کشورهای منطقه سهم ناچیزی از واردات را به خود اختصاص می‌دهند. در کل، سهم منطقه غرب آسیا و شمال آفریقا از کل واردات جهان برابر با ۴.۶ درصد است. با احتساب سهم روسیه و پاکستان و سایر کشورهای منطقه غرب آسیا، شمال آفریقا و منطقه قفقاز، سهم این منطقه از کل واردات جهان ۶.۳ درصد در سال ۲۰۲۱ بوده است.

این چکیده، برگرفته از گزارش‌های تحلیلی است که توسط گروه مشاوران کیش تهیه می‌شود. برای دریافت گزارش‌های تفصیلی و سفارش جهت تحلیل‌های اختصاصی با ما تماس بگیرید.